

'De wet geldt niet in Noord-Kaukasus'

Advocaat Magamed Aboebakarov hoopt nog mee te maken dat Rusland een rechtsstaat wordt. Zeker in de Kaukasus is dat nog ver weg.

ADDIE SCHULTE

Hij is nog steeds aan het revalideren, maar loopt al zonder krukken. De Russische advocaat Magamed Aboebakarov (33) werd in 2011 aangereken bij een merkwaardig 'ongeval', kort nadat hij was aangehouden door de politie. Vorig jaar verbleef hij een paar maanden in Nederland om bij te komen.

Kort na zijn terugkeer naar Kabardië-Balkarië, een Russische republiek in de Noord-Kaukasus, ontving hij doodsb bedreigingen via sms. "Ze zouden me naar het mortuarium sturen. Zodra ik me tot de politie had ge-

wend, hield het op." De politie kwam de dader niet op het spoor.

"Ik was verbaasd geweest als ze wel iets gevonden hadden, want ik vermoed dat er een overheidsorganisatie achter zit," zegt hij tijdens een bezoek aan Amsterdam.

Kabardië-Balkarië was ooit een vakantieggebied, zegt Aboebakarov. Maar na de tweede oorlog in Tsjetsjenië in 1999 veranderde de toestand. Het ministerie van Binnenlandse Zaken begon vooral op het gebied van religie onderzoek te doen naar jonge mensen. "Religieuze uitingen werden onderdrukt, moskeën werden gesloten, mensen werden ontvoerd. Daardoor paktten sommigen de wapens op."

Op 13 oktober 2005 kwamen mensen in opstand. Overheidsgebouwen in de hoofdstad Naltsjik werden aangetast, er vielen meer dan honderd doden. De regering schilderde de daders af als terroristen en separatisten.

"Het geweld keur ik af," zegt Aboebakarov. Maar de radicalisering had

volgens hem kunnen worden voorkomen als er eerder iets was gedaan aan de ontvoeringen en andere schendingen van de mensenrechten.

"Dit is nu nog één van de roerigste en onveiligste gebieden," zegt hij over de republiek. "De toestand is ondertussen te vergelijken met die in de grotere deelrepubliek Dagestan." Vorig jaar vielen ruim honderd doden in Kabardië-Balkarië door politiek geweld, op een bevolking van nog geen miljoen inwoners. Volgens een recent bericht zijn er mogelijk enkele duizenden militanten.

Daarnaast wordt er veel criminaliteit gepleegd onder het mom van religie: inbraken, afpersing, bedreigingen, zegt Aboebakarov. "De burgers zitten klem tussen deze bendes en de politie. Onschuldige burgers worden gearresteerd door de politie. Elke keer gaat het op dezelfde manier en het verloopt nooit in overeenstemming met de wet. Een groep gemaskeerde mannen grijpt iemand, ze brengen hem naar een onbekende plek waar ze hem martelen. Een van de meest gebruikte methoden is met elektriciteit. Daarvoor bestaat een speciaal apparaat, dat op een telefoon lijkt. Na afloop zijn littekens aan de vingers te zien."

"Als ik met bewijs kom van marteling, krijgen mijn cliënten vaak een minimale straf, zodat ze er geen zaak van maken. Het heeft allemaal te maken met de onafhankelijkheid van de rechter. Het rechtssysteem beschermt nu het justitieapparaat."

Een systeem met onafhankelijke rechters kan volgens Aboebakarov voorkomen dat mensen 'het bos in gaan met een wapen'. Hij hoopt het tijdens zijn leven nog mee te maken.

Magamed Aboebakarov

FOTO JEAN-PIERRE JANS

Zijn bekendste cliënt, Rasol Koedajev, zat een paar jaar gevangen in Guantánamo Bay. Rasol wordt beschuldigd van het organiseren van de opstand in 2005. "Hij werd ongelofelijk gemarteld. Tijdens zijn verhoor moest de ambulance drie keer komen."

Volgens Aboebakarov is er steeds meer bewijs dat Koedajev niet bij de aanval was en zijn de martelingen daarentegen honderd procent zeker. De autoriteiten beweren daarover dat Koedajev gevallen was, zegt Aboebakarov. Koedajev is nog steeds niet veroordeeld. Er loopt sinds 2006 een zaak bij het Europees Hof voor de Rechten van de Mens, maar dat doet geen uitspraak, wellicht omdat er in Rusland nog geen vonnis is.

Aboebakarov is officieel nog zijn advocaat, maar houdt zich niet meer da-

gelijks met de zaak bezig, uit veiligheidsoverwegingen.

De toestand op het gebied van de mensenrechten verslechtert in heel Rusland, merkt Aboebakarov – niet als enige – op. De overheid kijkt bijvoorbeeld zeer argwanend naar buitenlandse 'bemoenens' met maatschappelijke organisaties.

Aboebakarov heeft zich afgevraagd of de prijs die hij van de Nederlandse organisatie Lawyers for Lawyers heeft gekregen, hem in dezelfde positie kan brengen. Gisteren nam hij de L4L Award in ontvangst. "Ik ben gewoone iemand die de rechten van mensen verdedigt, dus dat is anders. Ik had het niet verwacht, maar ik ben er heel erg blij mee."

Het is toch een geruststellend gevoel dat een Nederlandse organisatie een oogje in het zell houdt.

